

Gener 1994 - Any XIV - Preu 250 Pts - Núm. 41

Llum d'Oli

PORRERES

BON ANY

19

94

Exposició itinerant de Josep Maria Llompart	4
Santa Catalina '93	6
Astúries i Cantàbria.....	8
El pou celat	9
La 'Història de Mallorca' de Joan Binimelis i Porreres	11
Els Cossiers a Mallorca: passat i present (III)	12
Explicació sobre horaris de funerals.....	13
Brut Nature porrerenc.....	13
Porreres a Balears 93	13
Presentació del llibre "El Cant Coral a la vila de Porreres	14
Sant Roc i la segona festa de Pasqua, les festes dels porrerencs.....	15
Una gran experiència.....	16
Sabeu que.....	16
Grup d'esplai: un Nadal ple d'activitats	17
Viatge al fons de la nit.....	18
Els cinemes, l'esglèsia.. el passeig	19
El meu granet d'arena	20
Nadal '93	21
Els capellans i la política	22
Denominacions d'origen (II)	24
Imposts municipals'93	23
El toc de batallades	25
'El Club d'Atletisme Porreres'.....	26
Joan Mestre: un porter amb futur	27

Gener 1994 - Núm. 41
Dipòsit Legal PM 76/1979

L'EDITA:

Carrer Almoina 67 - 1r.
07260 Porreres

COORDINACIÓ:
Joana Mora i Cerdà

CONSELL DE REDACCIÓ:
Gori Barceló i Llaneres
Bernat Bauçà i Garau
Jaume Cerdà i Tomàs
Vicenç Mari i Sastre
Ferran Ribas i del Blanco

ASSESSORAMENT:
Maria Barceló i Crespi

COLLABORADORS/-ES:
Alumnes 2^{on} B.U.P. Felanitx
Gori Barceló i Márquez
Bartomeu Blanch, Rafel M. Creus
Damià Durán, Rafel Ferrà
Bartomeu Ferrando i Ballester
Francesc Llinàs, Joan Melià
Miquel Mora, Bernat Moyà
Joan Oliva, Pere Orpí
Rafel Picornell i Manresa
Miquel Rosselló, Jeroni Salom
Sebastià Salom, Aina Sansó
Manel Claudi Santos
Bartomeu Servera
Bartomeu Tauler

FOTOGRAFIA PORTADA:
Foto Vidal
Detall xerimier Betlem Parròquia de
Porreres, de Fco. De Herrera s. XVII

Imprimeix:

TIRRENA, S.A.
TEL: 55 52 12
C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

**Els articles publicats
reflecteixen únicament l'opinió
dels seus autors.**

*Interior confeccionat
amb paper reciclat*

Vivim èpoques de contrastos i de contradiccions mentre que determinats fets i paraules segons qui els fa o qui les pronuncien són valorats positivament o en sentit totalment contrari.

En el món de la política també aquests contrastos es donen amb molta freqüència i així podem veure que hi ha política (i monarquies) que reclamen els drets d'autodeterminació de pobles que culturalment i físicament estan molt lluny, mentre no volen ni sentir parlar de drets semblans del seus governats (o súbdits).

No fa gaire, quan ja havíem enfilat el final de 1.993, hem pogut veure com la llengua de Mallorca, la llengua catalana, era usada sense cap problema en un discurs a l'ONU pel president d'Andorra o que s'usava també davant l'Assemblea de les Regions d'Europa pel president Pujol. Mentres tant ha costat, i continua costant, suor i sang que aquesta mateixa llengua pugui usar-se un pic l'any al Senat de l'Estat Espanyol, de l'estat en què un de cada cinc dels seus habitants la parlen.

En aquest marc d'incoherències, darrerament ha aparegut un fet que necessàriament ha de deixar astorat qualsevol que miri amb bona fe la possibilitat de l'estat espanyol pugui existir admetre la diversitat de cultures i llengües que encara hi perviuen.

Una sentència del Tribunal Constitucional impossibilita que, en el registre civil, entre el llinatge patern i el matern hi pugui constar la lletra "i" (Andreu Mora i Nicolau, per exemple). Aquest costum freqüent en la documentació antiga, s'havia anat actualitzant des de l'adveniment de la democràcia i era un signe inequívoc de l'origen i, sobretot, de la voluntat del qui l'usava.

Quina raó pot haver-hi darrera prohibicions com aquesta? Què pot dur a impossibilitar coses tan inòcues com aquesta?

No sabem per què és, sí no és perquè d'aquesta manera volem recordar que els qui comanden són ells, que encara que ens toquen estudiar un poc de la nostra llengua a les escoles o que puguin retolar-s'hi comerços, en qualsevol moment poden retirar-nos aquesta concessió, que en qualsevol moment poden fer-nos recular tot allò que hem avançat. Que els qui no són de parla castellana no hi tenim res a parlar.

Actituds i fets com aquests no fan més que demostrar que a l'estat espanyol no existeix el problema basc ni el problema català. El problema real és es problema castellà, el d'una gent que no és capaç de concebre un estat en què ells no siguin amos i senyors, en què tots els pobles i cultures que l'hagin de formar estiguin en igualtat de condicions. És en aquesta feina on cal aplicar els remeis, si és que n'hi ha.

Mentres tant, com indicava un periodista, una bona manera de manifestar indignació per aquests fets l'ofereix el Tribunal Constitucional: posar la "i" entre els nostres llinatges. Una cosa tan banal com aquesta s'ha convertit en símbol. Qui ho havia de dir? ■

XVII setmana cultural de sa fira

Exposició itinerant de Josep Maria Llompart

*Presentació Exposició de J. Maria Llompart
a L'Auditorium de Porreres -Sa Fira '93-*

*Presentació Exposició de Josep M. Llompart
a L'Auditorium de Porreres - Sa Fira '93-*

Organitzat conjuntament amb l'obra Cultural Balear i amb el patrocini de l'Ajuntament de Porreres, els porrerencs i visitants varen poder veure durant la setmana cultural de Sa Fira l'exposició itinerant dedicada a la vida i obra de Josep Maria Llompart. Cal destacar la gran aflluència del pú-

blic durant tots els dies que va romandre oberta.

Els diferents actes que es varen realitzar amb aquest motiu es varen iniciar amb la inauguració que va tenir lloc el dissabte dia 23 d'octubre i que va constar de diferents parlaments de representants de l'Agrupació Cultural,

de l'Obra Cultural Balear i de l'Ajuntament de Porreres; l'acte el va tancar una lectura de poemes del propi Josep Maria Llompart.

En col.laboració amb les dues escoles de Porreres, els nins del nostre poble varen visitar l'exposició i demostraren un gran interès per desco-

brir aspectes de l'obra i de la vida de l'autor, per la qual cosa feren nombroses preguntes sobre aquests aspectes.

També es va realitzar amb els escriptors de la vila, un concurs de poesia i narració sobre Josep Maria Llompart i hem d'assenyalar que va tenir un gran èxit de participació amb una qualitat molt superior a l'esperada pel jurat. En aquest mateix LLUM D'OLI, podeu trobar les poesies i la narració guanyadores del concurs.

Els actes d'homenatge a Josep Maria Llompart es varen concloure amb l'entrega de premis als guanyadors de l'esmentat concurs, i amb la projecció del vídeo realitzat per Manel Claudi Santos i Jeroni Salom, sobre la vida i obra del poeta.

TAULA RODONA

Com cada any, la nostra entitat va organitzar una taula rodona inclosa en el programa de Sa Fira. Enguany, el tema que es va tractar va ser el de la VIABILITAT ECONÒMICA DEL PLA DE MALLORCA, i va tenir lloc

a la Sala d'Actes de l'Ajuntament. Els convidats foren: Alexandre Forcades, ex-conseller d'Economia i Hisenda del Govern Balear; Antoni Pascual, president de la Mancomunitat del Pla i vice-president del Consell Insular de Mallorca; Pere Sampol, diputat el parlament Balear; Antoni Aguiló, catedràtic de la Universitat de les Illes Balears; i Pau Servera, economista porrerenc.

Cada un dels ponents va exposar la seva opinió sobre aquest tema i va procovar un interessant debat sobre la situació i les possibles solucions a aquesta problemàtica. De tot el que es va dir cal destacar les següents intervencions:

- Alexandre Forcades: "el Pla no pot estar marginat de les ajudes autonòmiques com les Balears ho estan de Madrid". "El Pla no ha de ser una zona industrial, sinó un àrea de serveis i producció de coses de l'illa".

- Antoni Pascual: "vull donar la benvinguda a Porreres a la Mancomunitat del Pla; tots junts podem dur endavant grans projectes". "Hem tengut

moltes dificultats per fer creure a la nostra gent amb les possibilitats dels nostres propis productes".

- Pere Sampol; "El futur del Pla està en fomentar la formació professional i en crear petites empreses que puguin potenciar els nostres productes artesanals i propis". "Els batles han de tenir la responsabilitat que els pobles del Pla no perdin la seva identitat: arquitectònica, paisatgística, artesanal...".

- Antoni Aguiló; "Fan falta pactes sectorials per salvar l'economia global de les illes: els mallorquins hem de ser consumidors dels nostres propis productes: oli, llet, vi, ametlla...". "El Pla no ha de ser ni turístic ni industrial, el seu futur està en el mercat artesanal".

- Pau Servera: "S'ha de dotar el Pla de millors infraestructures perquè els empresaris es decideixen a invertir, subvencionant empreses de nova creació". "Els empresaris estan despitats, no saben ni quan ni on poden invertir, fa falta més planificació de part de les institucions". ■

A LA SEVA JUSTA MESURA

CRÈDITS

- CRÈDIT INSTANTANI: Podem **avançar-li fins a 8 mensualitats** (màxim 1.000.000 pts.). És un servei àgil, pràctic i molt fàcil d'obtenir. La concessió és instantània amb un bon tipus d'interès. El termini de devolució és d'un any, podent elegir-se qualsevol data dins aquest període. Si té una antiguitat de 3 o més anys a la seva empresa i 6 mesos cobrant la nòmina a través de Sa Nostra, pot gaudir-ne sense cap altre requisit.
- AVANÇAMENT NÒMINA: Resolució immediata. S'amortitza amb l'abonament de la nòmina del mes.
- PRÈSTEC NÒMINA: Pot sol·licitar fins a 3.000.000 pts. (màxim 8 mensualitats) en les millors condicions del mercat.

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

BAR I CEL

7 de gener a les 21⁰⁰ h.

9 de gener a les 18⁰⁰ h.

REALITZACIÓ: GRUP D'ESPLAI DE PORRERES

Auditori Municipal de Porreres

Venda anticipada d'entrades:

Bar Es Terres, Sa Fonda Cafè: 250 Ptes.

Taquilla: 350 Ptes.

Hi col·laboren:

"SA NOSTRA" - AJUNTAMENT DE PORRERES
CAIXA DE BALEARS

Santa Catalina 93

Tal com va decidir l'assemblea extraordinària de la nostra entitat, enguany ja hem volgut començar a fer un programa més complet del que fins ara anomenàvem Festa Pagesa i que a partir d'enguany anomenarem Santa Catalina. Hem intentat fer un programa variat d'activitats i amb la col.laboració de diferents entitats del nostre poble hem aconseguit dur a terme els següents actes:

DIVENDRES DIA 19

SOPAR DE COL.LABORADORS DEL LLUM D'OLI

Per primera vegada en aquesta nova etapa de la nostra revista, ens vàrem veure els col.laboradors i membres del consell de Redacció de LLUM D'OLI per fer un sopar de germanor després del qual es va realitzar un interessant debat sobre quins han de ser els objectius de la nostra revista a curt i llarg termini. La majoria dels 30 participants varen donar a conèixer el seu punt de vista sobre el camí que s'ha de seguir. Tota la vetlada va transcórrer amb un gran esperit de col.laboració i quedàrem convidats a trobar-nos més sovint.

DISSABTE DIA 20

VISITA A LA SEU

Acompanyats del canonge de la Seu, quasi una trentena de socis i sòcies de la nostra entitat, varem fer una visita a la Catedral de Palma, per poder conèixer aspectes desconeguts d'aquest edifici. La visita va ser molt interessant i tots els participants quedàrem meravellats de les belleses de la Seu.

TEATRE

La nostra entitat ha començat un procés de relació i col.laboracions amb altres entitats culturals de la vila, i conjuntament amb l'associació de la tercera edat de la vi-

la, vàrem organitzar l'obra de teatre CAVALLET QUAN ERES JOVE de Joan Mas. La va representar el grup de teatre de Galilea a l'Auditori Municipal, on aquest acte va tenir una important participació de públic.

DISSABTE DIA 27

CAMPIONAT DE LES BALEARS DE TIR DE FONA

Organitzat conjuntament amb la Federació Balear de Passetja i patrocinat per l'Ajuntament de Porreres, va tenir lloc al Camp de n'Hereveta a partir de les 15'00 h. el V Campionat de les Balears de tir de fona, a les categories infantil, senior femení i senior masculí. Cal assenyalar que en aquestes finals hi havia representants de les diferents illes, i que només i podien participar els 10 millors classificats de les dotze proves anteriorment realitzades. Va ser molta la gent que es va acostar als terrenys de n'Hereveta per poder comprovar l'habilitat d'aquests esportistes.

EXPOSICIÓ DE FRUITS DE TARDOR I D'EINES DE FORA VILA EN MINIATURA

El dissabte a les 17'30 hores va tenir lloc l'acte d'inauguració de l'exposició organitzada conjuntament per l'associació de la Tercera Edat i la nostra entitat. La tasca de cercar fruits de tardor va dur bastantes hores de feina, però creim que va valer la pena atesa la gran quantitat que en vàrem aconseguir, a pesar que la temporada idònia per aquests fruits havia mancat un poc.

A l'acte d'obertura el nostre soci Joan Sorell i Juan, va fer un breu parlament, com a bon conixerador del tema i va ressaltar la importància d'aquests tipus d'exposicions, ja que entre la gent jove es desconeixen aquests fruits tan típics de les nostres terres.

Creim que va ser una experiència molt enriquidora, ja

que va ser molta la gent que va passar per la Sala Polivalent a visitar-la. Després, el dilluns, els nins dels dos col·legis de Porreres i del de Montuïri, aprofitaren l'ocasió per realitzar una activitat escolar.

XVIII FESTA PAGESA

SANTA CATALINA 93

XVIII FESTA PAGESA

Dissabte 27 de Novembre

P
O
R
R
E
R
E
S

P
A
R
C
M
U
N
I
C
I
P
A
L

15'00 h. a N'Herveva:
CAMPIONAT DE LES BALEARS DE TIR DE FONA.

19'00 h. ENCESA DE FOGUERONS

20'30 h. CERCAVILES a càrrec de la
FILHARMÓNICA PORRERENCA.

A partir de les 21'00 h.

Aires de Montis-ion - Catalina Sureda i el seu Grup
Com Fort - Hi ha Set - I tots el de sempre...

HO ORGANITZEN: AGRUPACIÓ CULTURAL AIRES DE MONTIS-ION, CLUB D'ESPLAI I
FILHARMÓNICA PORRERENCA
DE LA CATEDRAL DE MONTUÏRI

En col·laboració amb tres entitats més: Aires de Montis-ion, Grup d'Esplai filharmònica Porrerenca, varem organitzar l'acte principal de Santa Catalina; la XVIII Festa pagesa. La bulla va començar a les 19'00 hores amb l'encesa dels foguerons, a les 20'00 hores, la filharmònica porrerenca va realitzar un cercaviles per distints carrers del poble, i a partir de les 21'00 hores, actuen: Aires de Montis-ion, un animat grup de porrerenca que varen fer música per a tots els gusts i que va entusiasmar el presents (Sntoni Servera, Cristòfol Font, Ferran Vaquer i Jaume Rosselló). Després, Catalina Sureda va fer el seu brillant debut musical i, a continuació, varem poder escoltar els grups Com Fort, Hi ha Set, i tots els que s'animaren a fer més bulla. ■

Activitats del G.E.P.

- Excursió a Sa Serra de sa Rateta (12 d'Octubre)
- Excursió al Puig del Canó del Moro (Alcúdia) (24 d'octubre)
- Escalada Esportiva. Demostració a càrrec de Carles Raimundo i Miquel Riera (31 d'octubre)

- Projecció Diapositives: "Un any en la vida del G.E.P." (31 d'octubre)
- Excursió de Bunyola a Valldemossa per Pastorix (14 de Novembre)
- Excursió al Puig d'en Grua (Capdellà) (12 de desembre)
- Acampada al Pla des Porxo (Coll des Jou) (18 i 19 de desembre)

Escacs

Bona actuació dels representants de l'Agrupació Cultural al campionat de Mallorca individual celebrat a Maria de la Salut.

- En la segona categoria, Pau Sorell quedà en tercer lloc empatat amb els dos primers a vuit punts, mentre en Bartomeu Rosselló es quedava amb cinc punts i mig.

A la primera categoria, en Ramon Alenyar quedà en quart lloc amb un total de sis punts, mentre n'Aurelio Mauro aconseguia cinc punts i mig, Jaume Cerdà cinc punts. Jeroni Palerm acabà amb tres punts i mig.

A la categoria preferent en Salvador Estelrich sols pogué aconseguir dos punts i mig, davallant de categoria. ■

Viatge gastronòmic i cultural

Astúries i Cantàbria

El viatge que anualment organitza la nostra entitat, enguany ha transcorregut per terres de les comunitats autònomes d'Astúries i de Cantàbria. Un viatge, per tant, sempre acompanyat per la verdor i amb un interès paisatgístic i històric digne d'admirar.

El primer dia vàrem poder passejar tranquil·lament per terres de l'interior i visitàrem pobles com Cornellana, Salas i Grado, després ens acostàrem a la costa per poder conèixer els pobles pesquers de Lluarca i Cudillero i acabar la jornada a la ciutat d'Avilés.

El diumenge dematí ens vàrem dirigir als monuments per excel·lència del Principat d'Astúries i poguérem visitar la basílica de San Miguel de Lillo i el Palau de Santa María del Naranco, després vàrem continuar la jornada per les ciutats d'Oviedo i de Gijón.

Com ja és habitual en aquests viatges, tots els dematins ens aixecam ben prest, però el dilluns encara ens vàrem esforçar una mica més, havíem de visitar un dels paratges més increïbles de la península: els llacs Enol i Ercina, enmig dels Pics d'Europa. Aprofitàrem per fer la fo-

tografia oficial del viatge. Continuàrem el dia pels pobles d'Ariondas, Cangas de Onís (on tots quedàrem impressionats pel pont romà d'estil gòtic), Ribadesella i, per acabar la jornada, Llanes.

El dimarts passàrem el dia per les terres de Cantàbria; visitàrem, en primer lloc, el parc natural de Cabarceno, situat enmig d'unes antigues mines ja explotades en temps dels romans; després, ens vàrem poder relaxar passejant pels carrers de Comillas i Santillana del Mar (dos po-

blets plens de records històrics i de vida). Aprofitàrem l'horabaixa per conèixer la ciutat de Santander.

El darrer dia va començar pel poble de San Vicente de la Barquera i va continuar per la comarca de Cabrales, on a més de poder tastar i comprar bons formatges, vàrem poder recrear les nostres vistes per uns paratges realment insòlits. Ja de tornada cap a l'aeroport, vàrem passar pel mirador del Fito, per l'interessant poble de Lastres i per Villaviciosa i Valdedios. ■

El pou celat

Rafel Picornell Manresa

En aquest espai d'avui pensàvem poder-lo dedicar al pou públic d'Es Pagos, però passa més depressa el temps entre la publicació d'articles que no pas es duïen a terme les obres entre pou i pou.

Tenint com tenim la intenció (mentre poguem) de posar-los tots en ordre, perquè no treure avui a rotlo el Pou Celat, ho podríem fer per dues raons molt clares, la primera i quasi òbvia, és perquè té molt poc per adobar, i la segona i més urgent, reafirmar la correcta grafia del seu topònim.

En el Corpus de toponímia de Mallorca de J. Mascaró Passarius a la pàgina 1239 del tom IV fa el següent comentari al respecte:

“Hi ha a l'illa fonts, pous, i coves que duïen l'adjectiu de Celat que es confonen amb el de Salat ja que es pronuncien igual. En el cas d'aquests pous aquí enregistrats, pel fet de trobar-se com arraconats i difícils d'albirar fins que no s'està molt a prop d'ells s'ha d'escriure CELAT, del llatí celatus “ocult”.

És una raó molt lògica, vist que l'aigua és dolça. Altres opinions autoritzades són més contundents i qualsevol dia publicaran el que sostenen.

Per això, deixarem nosaltres aquesta qüestió i passarem a fer

Antoni Melià (Arxiu de Cultura)

una exposició el més clara possible del seu estat físic.

Anant per la carretera de Felanitx, poc després d'haver pres el camí de Son Mesquida i mentres creuem un comellar on el camí, en una recta envesteix a l'ampit de la primera costeta, aquí al davant tenim el Pou Celat.

El camí continua fent una ziga zaga i deixa a mà esquerra el pou, la possessió i el poblat talaiòtic, els tres indrets amb el mateix topònim.

També s'hi pot anar pel camí d'Es Pla cap a Son Sants passant per davant les cases de Son Servera.

El Pou Celat és un pou de coll cobert. Una revenguda capella de paret verda cobreix el coll del pou, deixant la boca orientada al vent de llebeig.

Com molts sabeu, a Mallorca predomina la construcció de la paret seca, però també trobam feines festes, com en aquest cas amb paret

Foto VIDAL Porreres

FOTOGRAFIES D'ESTUDI
REPORTATGES DE NOCES, BATETJOS, COMUNIONS
AMPLIACIONS I REPRODUCCIONS

verda. Vol dir això que per cloure més bé la pedra se li afegeix una mescla de grava, terra i calç.

El coll interior del pou, és circular i això fa pensar que ja es va fer perquè fos un pou de corda i poal.

És de pedres molt grosses i no massa ben compostes (tot sia dit, sols amb la intenció de comparar maneres, formes de construcció).

Recordam que el pou de la Font des Moreis, si bé, és d'un diàmetre inferior és d'una grolleria pareuada.

Algú més preparat que nosaltres, segurament en trauria conclusions tal vegada coincidents entre ambdós pous dins la història.

Dóna també la impressió que conforme s'endinsa, sembla que el rodó de la circumferència del forat torna més petit (efectes òptics o de perspectiva apart).

Ens contava l'altre dia el Sr. Antoni Barceló i Barceló que quan ell era el batle també va fer un

repàs als pous del poble i que, el Pou Celat tenia la capella esfondrada per la qual cosa va encarregar a mestre Gabriel Cerdà (a) Celos que l'adobàs. L'amo en Toni de Son Font es va oferir per tragar dues piques de sa Font dels Moreis per poder tenir abeuradores. Les encimentaren i varen escurar el pou. Estranyat un operari (que evidentment no coneixia el pou) es presentà un bon matí a l'Ajuntament amb una botella d'aigua dient tot astorat que l'aigua era dolça.

El pou es troba en molt bon estat de conservació i sols a la part exterior de la coberta hi hem trobat un desfet, on hi manquen unes pedres. Les hi hem tornades a posar i a l'argolla de l'interior li hem penjat una corriola que hi feia falta per treure aigua.

El sòl de la placeta del pou, és de pis natural on es veuen algunes cares de pedra, però res d'això fa pensar que pugui haver existit cap

empedrat.

Se li han clavats unes rajoles que diuen:

Pou Celat
Patrimoni Cultural Ajuntament de Porreres

Fitxa del Pou:

Part exterior:
Altura de la capella, 2'60 metres.
Altura de l'empitador, 0'90 metres.

Part interior:
Diàmetre del coll, 0'80 metres
Fondària de l'aigua, 9'65 metres.
Fondària del pou, 9'65 metres (sense escurar)
Qualitat de l'aigua: potable.

01-08-1961

Inscripció que senyala la reforma esmentada. ■

Domiciliar es seus pagaments a

Es Crèdit

Té premi!

BANCO DE CREDITO BALEAR

GRUPO BANCO POPULAR

VINOS
Jaume Mesquida

GRAN VINOTECA:

- Mallorca
- Rioja
- Duero
- França
- Califòrnia

VENDA PER BOTELLES

Tel. 64 71 06
Fax 16 82 05

La "Història de Mallorca" de Joan Binimelis i Porreres

Monti-Sion. Foto: Arxiu Llum d'Oli.

Maria Barceló i Crespi Tomeu Servera i Sitjar

Enguany, l'any 1993, assistim a la celebració del 400 aniversari de la redacció de la primera Història de Mallorca, escrita per Joan Binimelis (mort l'any 1616). Aprofitant aquest aconeteixement ressaltarem els principals trets que dit historiador refereix de Porreres per a l'època que redactà la seva obra (finals del cinc-cents).

-El nostre municipi tenia una població d'entre 2.500 i 3.000 habitants (440 focs, 620 homes d'armes; la gent de comunió passava de 1.800 persones i de 1.000 la gent "inútil"). Aquestes dades tenen una certa fiabilitat si les comparam amb els 2.900 hab. que el bisbe Vich y Manrique calculà per a Porreres a finals del mateix segle.

-L'economia es basava en l'agricultura i la ramaderia. Els cultius pre-

dominants serien els cerealístics, amb una collita anual de: 18.500 quarteres de blat, 12.000 d'ordi i 11.000 de civada; a més de produir molt de vi i llegums. La ramaderia ovina (7.500 caps) i caprina (1.560 caps) serien les més nombroses, existint també: 140 cavalls, 245 mules, 160 ases, 390 porcs i 300 bous i vaques.

-A falta de manantials d'aigua, aquesta s'havia de cercar mitjançant

pous, aljubs i basses.

-Binimelis resalta l'església parroquial (*rica y bien adornada*); construcció gòtica anterior a l'actual temple.

-Finalment, també fa esment a l'església i col·legi de Monti-Sion. Aquest es trobava sota la protecció dels jurats porrerencs, mantenint perpètuament l'escola de Gramàtica (els mestres es pagaven de béns de la Universitat). ■

Maria Barceló i Crespi

L'article **Nens que juguen, homes que juguen (El joc a Mallorca a la Baixa Edat Mitjana)** de M. Carme Coll i Xavier Cazeneuve acabat de publicar-se a les Actes de les XI Jornades d'Estudis d'Història Local "Espais i temps d'oci a la Història", aporta un document important per a Porreres.

El 14 de desembre de 1381, el lloctinent de Mallorca Francesc Sagarriga dirigia una carta al batle, jurats i pròmens de Porreres i els comunicava que davant la petició dels porrerencs Pere Duran i Pere Servià en nom seu i d'altres joves, concedia la llicència de poder fer una mostra. Aquesta mostra seria "a servei del joch de balesta, per deportar e aprendre als habitants d'aquí e altres qui jugar, deportar al dit joch se volran". L'indret destinat a la mostra era alhora un espai per al lleure, per a la pràctica dels esports però també un lloc per a l'exercitació del maneig de la ballesta cara a la defensa. El mateix document indica en aquest sentit que és important per així poder-se guardar "de dany en lurs persones e béns per anamichs com sien no molt lluny de marina". Avui, el nom d'un carrer manté el record d'aquest indret porrerenc. ■

Els cossiers a Mallorca: passat i present (III)

Els cossiers d'Algaida, el dia de Sant Honorat.

Recinte on ballaven els cossiers d'Algaida, ben devora el famós restaurant.

Aina Sansó

Ens toca parlar en aquesta ocasió dels cossiers de dos pobles quasi veïnats de Porreres: Algaida i Montuïri. Ambdós grups de cossiers tenen moltes semblances pel que fa a vestuari, melodies i punts de ball.

Els cossiers d'Algaida ballen dues vegades en l'any: el dia de Sant Honorat -16 de gener- ballen l'Oferta a l'ofici del patró, dins l'església, i en acabar la missa fan alguns balls a la plaça de defora. Finalment, acompanyen els membres de la corporació municipal a l'Ajuntament, on es fa un refresc per a tot el poble. Aquest és un bon dia per veure'ls ballar, perquè sol ésser dia feiner per a la resta de pobles, i no hi sol haver un excés de gent. Ballen també per les festes d'estiu, que es celebren per Sant Jaume. En aquesta ocasió, a més de ball a l'ofici com per Sant Honorat, el dissabte de la festa fan un recorregut pels carrers del poble que s'anomena **es quadrat**, i s'aturen a ballar a diverses cantonades. Els cossiers de Montuïri ballen per Sant Bartomeu i també fan el quadrat el dia abans. El dia del patró, acompanyen amb una dansa anomenada **Els mocadors**, els capellans i

les autoritats a l'Ofici, on ballen l'Oferta. A la sortida, interpreten els seus balls damunt un cadafal a la plaça. El dia de la Mare de Déu Morta -15 d'Agost- també fan un recorregut pel poble, però en aquesta ocasió no van vestits de cossiers, just du la seva indumentària el dimoni.

El repertori de les danses és extens, i cada una té nom i coreografia pròpies, encara que molt semblants a ambdós pobles. A Algaida trobam un ritme i uns moviments molt més suaus que a Montuïri, on es pot observar uns punts més marcats, quasi més **durs**, i amb menys reguinyols.

Pel que fa al vestuari, direm que trobam les pautes comunes a tots els cossiers en general: calçons amb bufes, calces blanques, faldilles curtes, cascavells i cintes ben vistoses. La característica més diferenciadora és la dama, que a Algaida és una dona i va tota de blanc, amb cintes de colors al capell i a la cintura, i a Montuïri encara és un home, amb un vestit molt menys refinat. També és diferent la combinació de colors de les robes dels cossiers. El dimoni de cada un dels pobles va vestit de roba de sac amb dibuixos infernals pintats i porten màscares esgarrifadores.

Amb la barrota, fan pessigolles de valent als peus dels espectadors que fan nosa als balladors en iniciar-se la dansa. I no van de bromes, sobretot el **Banyeta Verda** de Montuïri, a qui no fan gens de por els pendents pronunciats dels carrers, i en calça com un llamp els nins -i els adults- que acudeixen a la festa.

Els cossiers d'Algaida tengueren un breu parèntesi dins la seva trajectòria, durant els anys 1965-72. La dansa deixà de pertànyer al poble i passà a ésser un producte més ofert als turistes que s'aturaven a dinar a Ca'l Dimoni. Encara es pot veure, al costat del restaurant, el rètol de DANZAS DE COSSIERS pintat a la façana. I també podeu trobar encara postals turístiques amb els cossiers de llavors retratats dins el recinte esmentat. En canvi, els de Montuïri, sembla que no han tengut, que sapiguem, cap parèntesi perillós. I sortosament, els cossiers d'Algaida i els de Montuïri, ens deixen gaudir un any i un altre de la màgia de les seves danses i formen part del patrimoni cultural de tots els mallorquins. ■

L'Església de Porreres informa Explicació sobre horaris de funerals

Tomeu Tauler Valens
Rector

Fa prop d'un any que, amb l'aprovació del Consell Parroquial, posarem aquestes normes:

- Normalment, només se celebrarà un funeral diari, a les 20 hrs. hivern o a les 21 hrs. (estiu)
- Però, si és necessari, també es podrà celebrar un segon funeral (una hora abans o una hora després), sempre que s'avisí un altre capellà, que pot ser familiar, o d'un altre poble. Així evitam haver d'esperar tant.
- No hi haurà funerals, els dissabtes, diumenges i festius.

PER QUÈ?

- En primer lloc, perquè aquí només hi ha un capellà resident, i cada dia hi ha reunions o altres tasques parroquials, després de la missa.

- En segon lloc, perquè els dissabtes i diumenges se celebra l'Eucaristia pròpia festiva, del Dia del Senyor, i encara més, se reserven aquests dies per a commemoracions, missés especials, concerts, etc.

El fet que a les parròquies veïnades sigui distint, és degut que hi ha alguns capellans residents, o que es tracta de pobles més petits, on no tenen tantes defuncions

Que es tenguin ben present que els servicis que presta la parròquia no tenen mai "tarifa obligatòria", sinó que cadascú dóna allò que pot donar, o allò que troba convenient.

Esper que s'entenguin aquestes explicacions, i tot serveixi per al millor ordre i servei de la comunitat.

Porreres, 17 de novembre de 1993

Brut Nature porrerenc

Jaume Mesquida produeix el primer xampany mallorquí

Racó de les Bodegues de JAUME MESQUIDA. (Foto publicada al nº 106 de la revista SOBREMESA)

Porreres a Balear 93

La passada edició de la mostra d'artesanía de les Balears, celebrada a principis de desembre, comptà amb una nombrosa representació del nostre poble, ja que eren una vintena les empreses les que hi eren representades.

Cridà l'atenció la quantitat d'artesans que tenim al nostre poble, encara que en aquesta edició de la Fira no hi fossin tots els que ho són, és de doldre que l'Ajuntament no posàs els mitjans possibles perquè hi fossin tots.

Hem de fer esment als premis que tant l'Ajuntament de Pollença com el nostre reberen per la seva representació d'artesans de cada un dels pobles.

També volem fer constar que, tenint unes importants pedreres de marès i d'una excel·lent qualitat, les columnes instal·lades al nostre lloc fossin de cartró-pedra.

Així i tot, sigui ben rebut aquest premi. ■

Ferran Ribas

Fa unes setmanes es va fer la presentació en societat del primer vi escumós mallorquí; el fet té encara més transcendència pels porrerencs, ja que és un producte elaborat al nostre poble per les bodegues Jaume Mesquida. Un ressò important als mitjans de comunicació, les dues mil botelles que van sortir al mercat esgotades en dos dies... res millor que parlar amb en Jaume per analitzar el fenomen.

M'explica que el procés començà en 1985, amb la implantació de ceps nobles de vins blancs susceptibles de xampanyització. Amb aquests antecedents, la idea ja ferma de fer un xampany mallorquí li va ésser suggerida a una conversa amb un expert francès: "totes les terres de vins que no produeixin un escumós estan condemnades a l'estancament"; capdavanter a la nostra illa en la

modernització de la tradició vinícola (recordem sols com fita significativa la introducció del Cabernet Sauvignon), va acceptar aquest repete de diversificació, tal com abans ho havien fet Alsàcia o Califòrnia.

Però, per què això de "vi escumós"? aquesta denominació que apareix a les botelles pot induir a la confusió. Essent un vi produït d'acord amb la rigorosa tradició del *méthode champenoise*, no pot emperò acollir-se a la denominació espanyola de "Cava" perquè reglamentàriament Mallorca està fora de la zona geogràfica que delimita aquesta denominació d'origen, delimitació d'altra banda arbitrària. En qualsevol cas podem dir que aquest escumós és un Brut (és Brut tot aquell Cava que resulta sec perquè no se li afegeix sucre a la degolla) amb la característica destacable d'esser jove (nou mesos a la cava, entre dotze i quinze graus de temperatura); a la cata es mostren notes de les diferents varietats que componen el cava: té el vigor que li dóna el Chardonnay i l'acidesa pròpia de Macabeu, el Parellada li ofereix la finesa final. Crida l'atenció l'absència de la varietat Xarel·lo, habitual als caves de Catalunya ben al contrari que a França, on empren el Cardonnay, això explica un cert caràcter francès del vi.

Deixant de banda les dades objectives, un repàs de la crítica especialitzada ens mostra que en general ha donat una acollida molt favorable, el mateix cal dir del gran públic, això em fa pensar en un benament futur pel xampany de Mallorca, futur en el que ja deu pensar en Jaume Mesquida si observam les inversions fetes en maquinària de tipus artesà. Partint d'aquí, quin pot esser el pròxim reptè? ell ja parla de completar el repertori amb els vins dolços i els aiguardents, a mi ja em va bé tornar a brindar com ara a les properes festes amb xampany porrerenc. Salut! ■

Presentació del llibre "El Cant Coral a la vila de Porreres"

Coral de Porreres

El passat 11 de desembre fou presentat a l'Auditorium Municipal de Porreres el llibre "EL CANT CORAL A LA VILA DE PORRERES" del Dr. JOAN ROSSELLO LLITERES PVRE.

Aquesta publicació, emmarcada dins els actes commemoratius del cinquantari de la CORAL DE PORRERES "ens aproxima a una història a vegades no coneguda ni reflexada en obres de caràcter més general, del cant coral i de les seves manifestacions", paraules de l'actual director de la Coral, Sebastià Melià Mora, al pròleg del llibre.

L'autor del llibre assenyala que "la història que trobarem a les pàgines d'aquesta obra l'hem realitzada entre tots, jo només l'he redactada i estructurada".

El llibre està dividit en tres parts: una primera és dedicada a la història del cant coral, una segona part té l'objectiu de demostrar la inserció de Porreres dins l'art musical, i la tercera parla de l'evolució i situació actual de la CORAL DE PORRERES.

Entre les intervencions cal destacar les paraules d'agraïment als assistents per part del president de la Coral Joan Barceló i Barceló, així com la de l'ex-Director General de Cultura Jaume Martorell Cerdà, el qual recordà els seus anys com a escolanet i cantaire

del Cor.

Per la seva part, Josep Roig, batle de Porreres, feu entrega d'una recordança a tots els actuals cantaires en nom de l'Ajuntament.

L'acte es va cloure amb la intervenció de la Coral que interpretà tres cançons de to nadalenc.

El llibre "El Cant Coral a la vila de Porreres" es pot adquirir a l'estanc de Can Poo i a la llibreria Bosch-Barceló.

Aprofitant l'ocasió, la Coral de Porreres mitjançant el Llum d'Oli desitja un bon any a tots els porrerencs. ■

Dr. Joan Rossello Llteres Pyre, el dia de la presentació del llibre a l'Auditori Municipal de Porreres

Sant Roc i la segona festa de Pasqua, les festes dels porrerencs

Les festes sempre són un motiu d'alegria si es sap quan és festa, a Porreres en els darrers anys anam d'una festa a l'altra: un any Sant Sebastià, un altre Sant Antoni, l'atre Sant Joan...

Per esbrinra quina és l'opinió del poble, el LLUM D'OLI ha elaborat aquest sondeig.

Les preguntes que vam fer són:

- Quines han de ser les dues festes del poble?

- En el cas de que una de les dues ja sigui festiu, quina l'ha de substituir?

% TOTALS DE LA 1ª PREGUNTA

1ª FESTA	SANT ROC	98,1%
	NS/NC	1,9%
2ª FESTA	2ª FESTA DE PASQUA	39,4%
	SANT JOAN	32,5%
	ES FIRÓ	13,8%
	SA FIRA (en dimarts)	4,9%
	SANT ANTONI	3,9%
	17 D'AGOST	0,9%
	SANT JOSEP	0,9%
	SANT SEBASTIÀ	0,9%
	EL CORPUS	0,9%
	NS/NC	1,9%

% TOTALS DE LA 2ª PREGUNTA: FESTA ALTERNATIVA

SANT JOAN	36,4%
2ª FESTA DE PASQUA	17,7%
SANT ANTONI	8,9%
ES FIRÓ	5,9%
SANTA CALTINA	4,9%
17 d'AGOST	2,9%
SA FIRA (en dimarts)	0,9%
EL CORPUS	0,9%
TOTS SANTS	0,9%
L'ASCENSIÓ	0,9%
NS/NC	19,7%

2ª FESTA PER GRUPS D'EDAT

	16-25	26-35	36-45	46-55	56-65	65
2ª F.P	11,8	31,4	46,1	15,4	50	63
Sant Joan	41,1	50	30,8	38,4	25	18,5
Es Firó	35,3	6,2	7,7	15,4	18,8	3,7
Sa Fira	-	-	-	15,4	6,2	7,4
Sant Antoni	11,8	6,2	7,7	-	-	-

17 d'Agost	-	6,2	-	-	-	-
Sant Josep	-	-	7,7	-	-	-
Sant Sebastià	-	-	-	7,7	-	-
El Corpus	-	-	-	-	-	3,7
NS/NC	-	-	-	7,7	-	3,7

FESTA ALTERNATIVA PER GRUPS D'EDATS

	16-25	26-35	36-45	46-55	56-65	65
Sant Joan	29,3	43,8	38,5	31,1	43,8	37,1
2ª F. Pasqua	11,8	18,8	23	30,7	25	7,4
Sant Antoni	11,8	6,2	-	15,4	6,2	11,1
Es Firó	11,8	6,2	7,7	-	12,5	-
Santa Catalina	5,9	-	-	7,7	12,5	3,7
17 d'Agost	5,9	12,5	-	-	-	-
Sa Fira	5,9	-	-	-	-	-
El Corpus	-	-	-	-	-	3,7
Tots Sants	-	-	-	-	-	3,7
L'Ascensió	-	-	-	-	-	3,7
NS/NC	17,6	12,5	30,8	23,1	-	29,6

Pels porrerencs Sant Roc és la festa per excel·lència, el 98% dels enquestats ho corroboren.

El dubte surgeix quan es fa referència a la segona festa. Tradicionalment aquesta ha estat la Segona Festa de Pasqua i és la que prefereixen el 40% dels porrerencs. Observant les taules es comprova que a més edat, més acceptació té la Segona Festa de Pasqua; en canvi els més joves opten per la festa de Sant Joan, màgica i bullangosa.

Referent al a segona pregunta, podem comprovar que Sant Joan és en majoria la festa que els enquestats prefereixen, essent notable la indiferència del 20% de la població.

L'Ajuntament per enguany ha escollit -malgrat la polèmica suscitada pel tema al Ple- Sant Roc i la Segona Festa de Pasqua.

Bartomeu Ferrando i Ballester
Guillem Soler i Vanrell

ECONOMISTES

Assessoria Fiscal
Comptabilitats
Assegurances

C/ Nuño Sanç núm. 11 1er A
Tel.-Fax 16 81 56 PORRERES

Una gran experiència

Alumnes porrerencs, 2on E BUP de Felanitx

El passat dia 12 de desembre es dugué a terme una ballada popular on hi havia una taula de begudes saludables (suc de fruites, granissats, orxates, còctels, batuts) a preus molt assequibles.

L'objectiu general era donar a conèixer begudes sanes, bones i divertides, sense la necessitat d'utilitzar l'alcohol. Així com també possibilitar la reflexió de la gent sobre la postura que cada un adopta davant el consum de drogues.

La idea sorgí quan el professor de religió ens proposà un treball d'investigació sobre la prevenció del consum de drogues.

Demanàrem informació a l'Ajuntament, concretament a l'assistenta social, i al metge capçalera.

Quan anàrem a l'assistenta social, ens proposà posar en pràctica

una activitat per ajudar i col·laborar en la prevenció de les drogues.

Després d'haver-nos reunit diverses vegades per tractar possibles activitats, llocs on dur-les a terme i amb quina mena de material, decidí-

rem organitzar una ballada popular amb la col·laboració de diversos grups de ball mallorquí.

Completant l'activitat, ajudats constantment per l'assistència social, confeccionàrem llaços blaus, adhesius amb el lema: "Enganxa't a la vida", pancartes i fulls informatius.

Creim que les tasques fetes per organitzar aquesta ballada (adhesius, flocs, organització...), es varen veure compensades amb la gran col·laboració i suport de la gent del poble que va participar amb la seva presència, ballant i acabant les existències de les begudes que teníem preparades.

Els doblers recaptats es varen destinar al PROJECTE HOME.

Ens sentim satisfets pels resultats d'aquesta experiència. ■

Sabeu que...

...Jordi Pujol, president de la Generalitat Catalana, ha establert correspondència amb l'Agrupació Cultural de Porreres, per aconseguir un país millor.

...a l'exposició "EUCARISTICA. ART EUCARISTIC" que ha tengué lloc durant la passada tardor a Sa Llonja, organitzada pel Govern Balear i l'Església de Mallorca, hi havia dues peces pertanyents al tresor de l'església parroquial de Porreres:

-custòdia d'argent sobredaurat, repusat, cisellat i amb elements de fosa de principis del segle XVI.

-arqueta d'argent sobredaurat amb plaques d'esmail i elements de fosa del darrer quart del segle XV.

...el centre del Patriarca de Porreres, ha estat notícia aquests darrers mesos, perquè dos dels seus dirigents han estat jutjats per retenció il·legal d'alguns dels interns.

...en el diccionari de compositors mallorquins, entre altres porrerencs, n'hi ha un que tenia per nom: Benet Lliteres i Barceló (30.04.1874 - 9.11.1912) que era prevere i notari eclesiàstic. Fou l'autor d'algunes composicions com el pas-doble Alcúdia i la marxa fúnebre CAMINO DE LA TUMBA, estrenada el dia de la seva mort.

...que el nostre batle diu que les enquestes del Llum d'Oli no són correctes, perquè segons ell només les feim als joves: si es mira detalladament es pot comprovar que a les taules i són totes les edats, la seva inclosa.

...cap a l'any 1850, a Porreres es feien bregues de baus amb cans.

...el batle de Porreres diu per tot arreu, que és l'únic Ajuntament de Mallorca que no està endeutat. I mirau que és difícil endeutar-se si no es fa res?

...els robatoris de Porreres són un

tema que preocupa molt a la població, i més si s'escolten les quantitats que van pujant segons la persona que en parla.

...a la possessió de Vilafranca, Ortella, un porrerenc i un vilafranquer, a principis d'aquest segle, ja falsificaven monedes.

...el batle de Porreres, no construeix en el solar del carrer de l'Almoïna, perquè no troba cap mestre d'obres.

...a Ushuaia, la ciutat més austral del món, es pot comprar el Tirant lo Blanc en català, i a Porreres...?

-Una caterva de porrerencs covards van apallissar a Plaça a un nord-africà, tirant-lo en terra i pegant-li cosses a la panxa.

-Un grup de porrerencs assenyats va intentar evitar aquests fets brutals que es van produir la nit de Nadal (nit de pau!). ■

Grup d'esplai; un Nadal ple d'activitats

Els monitors del Grup d'esplai seguim molt animats per realitzar activitats que puguin complaure tant els nins com els joves del nostre poble.

Dins la setmana cultural de Sa Fira /93, vàrem organitzar diferents activitats que sempre comptaren amb molta de participació: -la mostra de bicicletes adornades (malgrat l'aigua que constantment va caure aquell horabaixa) va ser molt divertida i plena de colors; - el concurs de graffitis va rompre totes les previsions de participants de qualitat, encara avui es pot anar al parc municipal a veure el que varen realitzar els joves del nostre poble; - com cada any, la gimcana del dimarts abans de la fira va fer que els més petits del nostre poble poguessin realitzar unes bones coregudes, contestar preguntes del nostre poble i realitzar proves de tota casta.

Per celebrar Nadal, la nostra entitat ha preparat tres activitats molt diferents:

- Amb els nins, tots els horabaixes dels mesos de novembre i desembre, vàrem fer dos betlems que llavors vàrem regalar, un a la Residència Social i l'altre a l'As-

sociació de la tercera edat, com un símbol d'apreci i per desitjar-los unes Bones Festes de Nadal.

- En col.laboració amb Càritas, vàrem fer una recollida de joguines i de roba, per donar a les persones més necessitades; hem d'assenyalar que va tenir molt d'èxit i que varen ser moltes les coses que es replegaren.

- I per als dies 7 i 9 de gener, més de 50 joves de la nostra via

estam preparant l'adaptació de l'obra d'Angel Guimerà **MAR I CEL**; és molta la il.lusió que tant els monitors com els joves tenim dipositada en aquesta experiència, que ja vàrem realitzar en el passat campament d'estiu amb molt d'èxit. Esperam la vostra presència a l'Auditori Municipal.

Els monitors ■

sa fonda càfe

Porreres • Tlf. 6 4 7 3 1 6

Viatge al fons de la nit

Manel-Claudi Santos

"E axí jo us he dita cosa dels cathalans que és vera veritat. E seran molts qui se'n meravellaran e u tendran en faulta, però què es vullen se'n diguen, que axí és la veritat"

Crònica, de Ramon Muntaner

D'alguna manera, els viatgers que tornen no són els mateixos. Han canviat d'una forma gairebé imperceptible. A la memòria, s'hi han gravat paisatges, moments, gairebé sancions que fins aleshores no existien. Els ulises moderns (alguns acompanyats de les seues respectives penèlopes, perquè es neguen a quedar tancades a ca seua teixint i desteixint la tela de l'enyor) passen voluntàriament les proves, qualche vegada dures, que el destí els prepara per poder tornar a una itaca en ocasions massa real i inhòspita perquè resulti amable. És probable que els trenta viatgers que aterren a Astúries i Cantàbria entre els dies 3 i 8 de desembre de 1993 podrien contar històries diverses, fins al punt que quasi semblarien viatges diferents; per tant, aquesta ressenya no és, ni més ni manco, que el meu recorregut personal, sense pretendre explicar-ho tot, sinó només un fragment des d'una determinada mirada.

He tengut una curiosa sensació de circularitat. Com si es tractàs d'una geometria perfecta, el primer vespre i el darrer semblaven reflectits en un mirall: alguns turistes accidentals, dia 3, ens vàrem atrevir a desafiar el fred i la humitat per passejar al llarg de la platja del Muro de Xixon; dia 7, també vàrem recórrer la platja de la Magdalena a Santander. Una atracció inevitable, la de l'aigua. Com també ho és la dels líquids embotellats (la sidra va tenir un èxit només relatiu, tot i que vàrem fer una magnífica "espicha"), els quals després passen a un tassó llarg acompanyats de gels que suren. Una de les experiències que ha mar-

cat de manera perdurable membres destacats de l'expedició (T.F., G.B., J.G.) i a mi mateix va ser la incursió nocturna al "Bogart" de Xixon: per un error de càlcul del guia del grup, no vàrem poder assaborir amb tranquil·litat les begudes, ja que, darrera nostre, el local es va omplir de cop i ens va invadir una sensació més que justificada de perill. un glop llarg i vàrem tornar al carrer a tot pressa. per expiar les culpes, vàrem anar a "la Catedral", on vàrem recordar el valor per poder donar l'esquena als mortals que l'habitaven i comprovar que els qui anam cap per avall som nosaltres, no les creus del local.

Amb absències significatives motivades per obligacions ineludibles del càrrec, el moment més espectacular del recorregut només el vàrem presenciar uns pocs i es va produir en la que podríem denominar "nit tropical". Vàrem fer aturades tècniques per repostar a dos llocs -sincerament, crec que varen ser més, però la memòria és selectiva- que representen un autèntic punt d'inflexió: "Habana", on un dels membres del grup (R.LI.) ens va descobrir les delícies i el funcionament impecable d'un motoret de pre-

cisió matemàtica que no té res a envejar als invents famosos del tebeo; i "Caribe", que va posar en marxa automàticament el coret de bolero que s'amaga en el pit d'en T.F.. Expliquen les cròniques que, a altes hores de la matinada, encara es veia ballar al propietari del motoret i al del coret.

El periple va continuar amb una sensació obligatòria al "blues" de Santander, després d'haver provat de devorar infructuosament, una peça de carn que jo no recordava haver vist des dels temps ja massa llunyans en què mirava Els Picapedra per televisió. Les nits del nostre pelegrinatge varen finalitzar amb una visita ritual a la façana del Casino Càntabre, no tan no tan interessant com la façana de la seu d'Uviéu (¿recordau la Vetusta de la novel·la **La Regenta?** idè, la mateixa), però on també es practiquen rituals contemporanis que tenen a veure amb l'atzar i la necessitat.

Fins aquí la crònica efímera d'un viatge intens. L'acab d'escriure dia 21 de desembre de l'any 1993, primer dia d'hiver i pocs dies abans d'una d'aquelles llunes plenes que fa tornar boges algunes dones. ■

Els cinemes, l'església... el passeig

Foto cedida per Apol.lònia Melià Mas. Principal cinema de Porreres 1954

Francesc Llinàs

Els cinquanta-seixanta eren anys de passeig, cinema i missa de migdia, també hi havia futbol (fins i tot, quan anava bé, el camp de n'Hereveta s'omplia).

Els passejos eren massa: n'hi havia de tercera, els dijous i vigílies de festes; de segona, els dissabtes; i de primera, els festius i diumenges. Aquesta classificació venia donada per la concurrència per la vestimenta: la més vista i usada, per als dies feiners, i la d'estrena, per als diumenges.

Però, no volia parlar una altra vegada d'aquests fets, ja desapareguts dels costums, sinó els "complements" recreatius d'aquells anys. Un dels més importants eren els cinema-espectacle, que dins Porreres, eren ni més ni manco que tres locals. El més conegut i concorregut era el Principal-Cinema, actual Auditori Municipal, on a més de pel·lícules s'hi feien obres teatrals i musicals, la qual cosa el convertia en el punt de referència dels porrerencs; obria sempre, tres dies a la setmana, a vegades quatre i els diumenges tres sessions, una matinal i dues vespertines i heu de creure que els diumenges, s'omplia a dalt i a baix -és bo de dir-. Hi havia cues de gent per treure entrada, fins i

tot abans d'obrir les portes. De dins, era un altre món.

En aquells temps, molta gent tenia manca de moltes necessitats, entrar al cinema era sofrir una transformació: en primer lloc, suposava un contacte amb una multitud; en segon lloc, trobar-se en un local amb totes les comoditats que no trobaven a casa; i, en tercer lloc, la pantalla era per contemplar un món ple de somnis, que quasi mai es feien realitat. Això quan no eren de temes bèl·lics o "exaltadores de los valores nacionales" i religiosos, casos en els quals ja no eren per somniar. També hi havia un bon "pitorreo" quan se n'anava el llum -que solia passar sovint-, per no parlar dels dos tipus diferents de talls: uns els podríem dir "tècnics" causat per la maquinària o pel mal estat de la pel·lícula, i que emprenyaven bastant. Però allà on el públic feia la gran pitada era quan es sospitava que "l'estidorada" dels "censores del Regimen" havia actuat en excés damunt el film. Eren actuacions que ara pareixien ridícules, però en aquells anys no. N'hi havia que passaven de 90 minuts a 70, increïble, alguna vegada ens quedàvem sense saber de què anava el film. Això sí, el NO-DO, el podíem veure ben sencer, i no us podeu imaginar la quantitat de cacahuets que

es consumien allà dedins, tants que de la seva venda en vivia tota una família.

Els altres locals on es projectaven espectacles eren: el primer pis, damunt can Torres, i el Centre parroquial, on la incomoditat de les cadires de fusta i el nyic-nyac continu que se sentia, no permetia contemplar plàcidament la pel·lícula de torn. Eren mals d'omplir aquests dos locals.

I, finalment, cal dir que tots aquests tipus de locals complien una altra funció irrepètible: permetre que "els novios" poguessin practicar els quasi únics jocs físics permesos durant aquelles dècades, tot i les piles dels acomodadors.

L'ESGLÉSIA

Era l'altre punt de referència, si no el més important d'una època de la nostra vida. Ja que gran part dels joves, estudis i temps lliure, passaven per l'Església. Des que neixíem, la religió formava part del nostre transcórrer diari: novenes, rosaris, quaresmes, bateigs, primeres comunions, confirmacions, catequesis i processos mensuals a la Parròquia i a Sant Felip eren cònstans que arribaven a fer-se feixugues. Per a mi no era una creença, era un imposició -anomenada anys després nacional-catolicisme- que no té res a veure amb el temps actuals. Ha estat un canvi radical que els joves d'ara no podran entendre. En aquests anys, a la missa darrera tant a la Parròquia com a San Felip, no hi havia ni un banc buit i fins i tot hi havia gent dreta pels passadissos. Ara, tot és més natural i lliure, aquests anys en rera, la por, la ignorància, la imposició individual i col·lectiva feien possibles aquestes diferències actuals... ara ja he sortit del tema..., que cadascú hi posi les seves pròpies experiències. ■

El meu granet d'arena

Bernat Moyà

Amb molt d'interès, vaig assistir a la taula rodona VIABILITAT ECONÒMICA DEL PLA DE MALLORCA que organitzà l'Agrupació Cultural de Porreres. Es va fer a la sala d'actes de l'Ajuntament el propassat dia 29 d'octubre i, si he de ser sincer, he de dir que no em va defraudar gens, sinó tot el contrari. Es varen dir coses molt interessants però també és veritat que aquestes solen quedar en simples paraules. Per evitar que això succeeixi, vull intentar aportar el meu granet d'arena destacant la millor idea des del meu punt de vista, i a partir d'aquí deixar de parlar tant i posar-nos a fer feina, que ja és ben hora.

És evident que la crisi que patim, i em referesc exclusivament a Mallorca, és majoritàriament estructural i no conjuntural, la qual cosa significa que encara que ens sàpiga greu, ens podem oblidar d'instal·lar noves indústries, llevat de qualche excepció com podrien ser les de transformació dels nostres propis productes agrícoles i ramaders.

Segons es deprèn de les previsions que es fan, el futur de quasi tots els ajuntaments de la costa de Mallorca (pot haver-hi qualche excepció) està totalment garantit amb el turisme, avui beneficiat per les tres darreres devolucions de la pesseta i la crisi dels nostres més directes competidors.

Amb aquesta visió generalitzada de les coses, vull centrar l'atenció en l'agricultura i la ramaderia del Pla de Mallorca.

Resulta que per part de les altes esferes, estan subvencionant entre altres coses, l'eliminació de les vinyes i la producció de llet de vaca. Saben que els nostres pagesos no tenen altre ofici més que la seva total i sacrificada dedicació al camp i vistes les actuals circumstàncies (del mercat laboral, cal fer-se la següent pregunta:

Que faran els pagesos i ramaders quan hagin gastat les subvencions?

Francament, jo no tenc la resposta i pens que no hi ha ningú que la tenguí. En vista d'això pareix que és aconsellable no abandonar foravila i

oblidar-se de Brussel·les ja que fent les coses així com cal i unint esforços després de fer seriosos estudis de les necessitats, hi pot haver sortides per als productes mallorquins.

Segur que el lector es demanarà: com hi pot haver sortida per als productes mallorquins si ara no n'hi ha? La solució la proposa el professor Sr. Aguiló i crec que és una solució molt difícil, però ben possible. Es tracta d'asseure a una taula de negociacions hotelers i propietaris de restaurants amb la finalitat que, després d'acordar l'imprescindible necessitat de ser "tots" solidaris per sortir de la crisi que pateix la nostra autonomia, arribar a un total acord i compromís (uns per produir i els altres per consumir) en qualitat, quantitat i preu de forma que els pagesos del Pla, puguin subministrar tot tipus de productes agrícoles i ramaders que la nostra terra pugui produir, em referesc tant a transformats com a sense transformar (fruita, verdures, llet, carn, embotits, vins, formatges, etc...)

Evidentment, si es du a terme el que acab d'exposar, tendríem també conquerit el consumidor mallorquí, no oblidem que tots som ben conscients que els productes conrats per la nostra terra, per a nosaltres els mallorquins són sempre els millors. Es tracta, doncs, entre "tots", de donar facilitats perquè els preus puguin ser veritablement competitius i així, a poc a poc, deixar de tenir la invasió que avui tenim de productes cultivats fora de les

illes.

Som conscient de les dificultats que planteja dur endavant aquesta idea, però no tan sols n'estic convençut que és possible, sinó que també crec que **ÉS ABSOLUTAMENT NECESSARI**.

És evident que aquesta tasca és competència de les nostres autoritats polítiques, que al meu entendre tenen la gran i inel·ludible responsabilitat de posar en funcionament i sense esperar més, l'oportuna política agrària i ramadera amb la finalitat d'ajustar les produccions a les necessitats del mercat interior.

La meva opinió és que el primer pas que s'hauria de donar seria acudir al Govern Balear mitjançant la Mancomunitat del Pla de Mallorca amb idees concretes, sobre tot allò que es vulgui aconseguir; no parlaré de la forma de dur-ho a terme perquè el nostre Govern Balear té polítics i tècnics suficients, eficients i ben pagats (no fa molt de temps el DIA DEL MUNDO va publicar que "El gobierno gasta 11'5 millones al mes en sus 24 asesores" per aconseguir el que en aquests moments a qualcú li pugui semblar una utopia.

Tal com diu la dita mallorquina "a qui cou colca", si no volem que desapareixin els productes de la nostra terra, és urgent que ens comencem a moure d'una vegada i que deixem les queixes i comencem, a poc a poc i amb bona lletra, a fer feina en aquests aspectes. ■

Nadal 93

Vescomte de Robines

Com és fàcilment imaginable, tot i la mala fama d'heretge i lúbric que m'encolomen els convilatans del meu vescomtat, record amb una no gens dissimulada nostàlgia els nadals infantívols, d'alegre companyonia, amb tots els meus, ara ja tots, per sort, traspassats. Les músiques pertinents, les menjues que na Pixedis, natural de Porreres, la nostra cuinera en cap, ens preparava amb amorosa cura, la gresca, i els regals i la nit de reis. I, en el meu cas, les narracions de Charles Dickens que me llegia amb un pulcríssim anglès, el meu conco Ignasi-Ventura, el desheretat, l'ovella negra de la família, tot temps tancat al seu gabinet de música i llibres.

Avui, nit de Nadal de l'any de gràcia de 1993, regna un gran silenci al meu casal de Robines. Estic tot sol. El vescomtat és una alegre festa. M'arriben les rialles i les ximbombes del jovent que va passant pels carrers, en acabada la missa del gall. La sibil·la ja haurà anunciat novament les terribles desgràcies.

Estic sol, ja ho he dit, i he sopat frugalment. M'acompanyen els **Moments musicals** de Franz Schubert, posats molt fluix, a penes imperceptibles, interpretats per Maria Joao Pires. Sec tot sol, amb el braser encès, a la meva camilla. Fa molt de fred.

Però, en tendran més, de fred, els nins i nines de Bòsnia central. I, pot-

ser, a nit mateix, a qualque manicomi de qualsevol lloc de l'ex-Iugoslàvia, els folls i les folles en moriran, de fred. I a Ciutat, segur que més d'un només tendrà per únic tapament el cartró d'emalatge de la nova gelera que s'hauran regalat els dos noucasats. Me deman també què tendran a taula a Cuba, i a Somàlia, i a Haití, i a Angola... No sé si Nieves Herrero o Julián Lago ens ho aclariran, algun dia, tan bé com ens posen en clar les grandeses i misèries humanes, cada nit, per televisió. I veurem plorar els negres de Cuba. Amb sort, rebran alguna medicina, algun pot de llet en pols, que els haureu comprat a la farmàcia del nostre poble. I els infants, amb aquells quaderns i bolígrafs que els vostres fills ja tenen fora d'ús, podran demanar una juguetona a la tia que viu a Miami. Diu que diu que els mallorquins

(o alguns mallorquins, per ser més exactes) hi fan uns hotels d'allò més guapos, i confortables i ves, per unes cent mil hi pots anar. I, a sobre, a veure si pots aglapir alguna cubana, que per unes calces o uns sostenidors d'aquells que venen els negres pel mercat, te faci tocar fusta. I més encara si, com diu algun diari, sou un d'aquests mascles que vos heu fet allargar la pastanaga més enllà dels 14 o 15 centímetres que tenen, la meva mateixa per exemple, les més normaletes del mercat.

Sé que no hauria de pensar aquestes coses, ni dir-les, en diades tan assenyalades. ¿Quin dret hi tenc, es demanarà més d'un? ¿Què ha de venir a empenyar aquest, en uns dies en què tots som feliços, i estam contents, i totes les famílies estan juntes? Mira, calla, que surt na Kim Bassinguer, a anunciar el xampany

PUB RESQUILLS
ES TRUI DE PORRERES

C/ Pou Florit, 14

PORRERES

VIAJES COLÓN TRAVEL, S.A.

BAL 182

El meu proper viatge

31 Desembre, 31
07003 Palma de Mallorca
PORRERES Tel. 64 70 00

Tels. 76 15 50 - 75 34 40
Telefax 49 29 44

(tradicionalista com som, me neg a dir "cava"); j'està com un tren!, i el teu home te farà una forta abraçada, com a empegueït d'haver dit les paraules, sí, t'abraçarà, ell que mai no ho fa cap altra nit de l'any.

Tothom en fa, de festa, aquests dies. Fins i tot, per exemple, les putes; ja ho deia en Pau Riba a **Diòptria**, que me va regalar na Marga, la meva al.lota hippy i ara assessora d'imatge de **Nuevas Generaciones**: "I heus aquí com les putes vestides de festa//quan entren i surten, avui més que mai// de les habitacions van cantant// fent els preus molt més alts// les cançons del Sud de Nadal".

I enguany, per cert, a més de **Pryca** i **Continente**, teniu **Alcampo** per comprar-hi. Amb sort, fins i tot, productes mallorquins, tal com ens recomana la princesa Munar. Però, no hi podreu parlar la llengua del país. A veure ¿on ha estat més barat?

Ja vos deix, no passeu ànsia. Ja sé que les meves curolles són d'un altre temps. Ja sé que tots ens hem tornat una mica moderns i volem oblidar les nostàlgies dels nadals dels temps passats. Tanmateix, no les podeu dissimular. "... i tan pobres com som" que deia en Salvat-Papasseit, al seu poema **Nadal**, que ens escau d'allò més, aquesta nit, recordar-lo, per si qualcú se'n sent al.ludit:

"Els de casa a la cuina
prop del braser que crema
amb el gas tot encès han enllestit el gall...

Demà posats a taula oblidarem els pobres
-i tan pobres com som-

Jesús ja serà nat

Ens mirarà un moment a l'hora de les postres
i després de mirar-nos arrencarà a plorar"

Que sigueu, amb tot, feliços. ■

Els capellans i la política

És de tothom coneguda la militància política d'esquerres d'algun capellà mallorquí, que ha ocupat càrrecs d'importància en el seu partit i en algun ajuntament després de deixar l'exercici del ministeri sacerdotal. També és coneguda pels feligresos d'algun poble la militància política de dretes del seu capellà, que a l'hora de les eleccions fa propaganda del seu partit. I també és conegut per molts que hi ha un partit minoritari, del qual es diu en alguns cercles que és el partit dels capellans.

Deixant de banda aquestes excepcions que, com se sol dir, confirmen la regla, l'opció personal que sens dubte cada capellà té i que a vegades es pot endevinar, es pot dir que els capellans mallorquins es mantenen al marge de la política de partits i que no utilitzen el seu càrrec en favor o en contra d'una opció política determinada.

Així ho vàrem diagnosticar a la reunió del passat més d'octubre del col·lectiu anomenat de "Preveres de la Part Forana".

Parlant de la **presència de les autoritats** civils a les celebracions religioses, va ser curiós contar el gran ventall d'actuacions, des de les autoritats que com a tals no s'hi fan mai presents, fins a les que assisteixen en corporació a totes les festes més destacades, passant per les que només hi van en ocasió d'algunes festes més locals o populars. A alguns llocs hi van tots els membres del consistori, a altres no hi van els de l'oposició, o només n'hi van alguns, siguin o no de l'oposició. No es pot dir tampoc que uns partits determinats siguin els que assisteixen o deixen d'assistir a les funcions de l'Església, perquè en el mostrari de Mallorca hi ha de tot.

Quan Tractàrem el tema de la supressió dels signes partidistes al.lusions a la **guerra civil**, com per exemple la creu dels "caídos"

o, sobretot, les llistes dels morts d'una sola tendència, tal com va demanar el Consell Presbiteral de la nostra diòcesi, també constatarem una gran diferència d'actuacions: des dels qui la llevaren tot d'una i sense conflictes, passant pels qui deixaren transcórrer uns anys, o no donaren cap passa per llevar-los, o esperaren que la iniciativa sorgís de l'Ajuntament respectiu fins als qui es toparen amb tantes dificultats i reticències populars que finalment no ho arribaren a tocar i encara està com estava.

Respecte a la **col.laboració** de les autoritats civils amb l'Església en general i amb cada parròquia en concret, vàrem reconèixer que normalment es veu una bona disposició tant per part de les institucions autonòmiques i dels ajuntaments a prestar la seva ajuda econòmica o de serveis, com per part de l'Església diocesana i de les parròquies en la cessió de locals o d'objectes per a actes culturals cívics.

Vàrem recordar la normativa diocesana sobre tots aquests punts, que des de l'any 1978 no han sofert modificacions i que per tant continua vigent, i vàrem comprendre que hi hagi parròquies on per diverses circumstàncies no s'ha pogut dur a terme la normativa, però vàrem lamentar que hi hagi llocs on, després d'haver-la posada en pràctica, anys després s'hagi tornat entera en alguns aspectes.

Ja sabem que no sempre resulta fàcil l'equilibri que postula l'Església de mantenir amb les autoritats civils "una mútua independència i una sana col.laboració", però ens ha semblat que, en línies generals, aquesta és l'actuació dels capellans de la nostra Església. ■

Sebastià Salom Mas i Pere Orpí Ferrer
(coordinadors del Col·lectiu de "Preveres de la part Forana")

Imposts municipals 93

Bartomeu Ferrando i Ballester

Com cada any, el mes de novembre ha estat l'indicat per fer el pagament de les contribucions urbanes, de les taxes de fems, de la circulació, dels arbitris i de l'impost sobre activitats econòmiques. Una vegada més hem pogut viure una situació tercermundista al nostre poble; es va començar amb un termini d'una setmana i es va haver d'ampliar a dues ateses les dificultats que varen sorgir.

A les set del matí ja hi havia gent al carrer que esperava per aconseguir "número". Fa dos anys que es repeteix la mateixa situació, caldria ampliar els dies, el personal o, senzillament, domiciliar els rebuts a qualsevol entitat bancària.

Un altre tema conflictiu ha sorgit arran de la taxa de fems. la Mancomunitat del Pla, en principi, havia de cobrar aquesta taxa, emperò, com vàrem poder comprovar, els rebuts venien emesos per l'Ajuntament de Porreres. En segon lloc, es volia cobrar la taxa de recollida de fems per foravila (qualsevol caseta, petita o gran, havia de pagar). hi va haver gent que els primers dies va pagar aquesta taxa, fins que el batle, crec que amb bon criteri, va anar a les oficines i la va eliminar. Evidentment, el servei no s'havia donat i era incongruent que el volguessin cobrar. Només aquest fet ja ens indica la manera d'actuar d'aquesta mancomunitat. Finalment, i pel que fa a la taxa de fems, consider excessiva la quota que varen haver de pagar els negocis de Porreres, en alguns casos es va multiplicar per deu la quota de l'any anterior. Aquestes tarifes s'havien posat l'any 90 a la mancomunitat, quan Porreres no hi estava encara inclòs, i s'han imposat les mateixes tot i que la llei especifiqui clarament que les taxes han d'incloure un estudi que indiqui el cost del servei i l'import. Evidentment, l'entrada de

Porreres dins la mancomunitat del Pla hauria d'haver produït un canvi en el cost del servei de recollida de fems

Una altra qüestió que cal tenir en compte, sobretot per a l'any que ve, són les valoracions cadastrals, motivades aquests dies amb moltes d'errades que s'haurien de revisar. Quan eren a Porreres, alguns aprofitaren per solucionar errades bàsicament referides a quantitat de metres quadrats.

No m'opòs al pagament de taxes ni d'impostos, però voldria exigir que

es respectàs la normativa vigent. No sé si serà positiva l'entrada en la Mancomunitat del Pla per al nostre poble, però puc assegurar que administrativament sembla que van una mica despistats i fa la impressió que l'únic que volen és recaptar de qualsevol manera. La gent comença a estar cansada de pagar i té la impressió de rebre molt poc a canvi, la qual cosa genera una situació d'"emprenyament constant" a l'hora de fer efectius tots els tributs que ens exigeixen, que són molts. ■

La revista *Udol* de Llubí, membre de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca, ens ha enviat aquest escrit com a denúncia de la seva particular situació que s'ha originat a conseqüència del control que li vol fer l'Ajuntament.

Llum d'Oli es vol solidaritzar amb la revista UDOL.

Llubí, novembre de 1993

No ens adonarem per vençuts

Sembla ser que, després de 18 anys de democràcia, un dret fonamental com és la llibertat d'expressió no s'ha assolit encara en aquest país.

El passat 26 d'octubre a l'Ajuntament de Llubí no es va reconèixer aquest dret tan fonamental, bàsic, vital i primari. (Article 20.1 i 2 de la Constitució espanyola).

El "senyor" Tomàs Campaner, regidor del PP, va presentar una esmena per canviar part de la proposta de l'àrea de Cultura que feia referència a les diferents subvencions que la corporació municipal dona a les entitats del nostre poble. L'esmentat "senyor" va considerar que s'havia de denegar o, com a mostra de bona voluntat, i seguint la seva idea, que les 100.000 ptes. de la subvenció fossin abonades en quatre lliuraments de 25.000 ptes., cada un, coincidint en la sortida de cada número, i que aquest lliurament estàs supeditat al VIST I PLAU que la comissió de govern, una vegada examinat l'exemplar corresponent, pogués emetre. Aquesta proposta va ser aprovada amb el recolzament del Senyor Batlle (UM), el regidor de CB i l'altre regidor del PP; i va ser rebutjada pels dos regidors del PSM, la regidora d'UM i el del CDS (de poc va servir el seu rebuig a causa del vot de qualitat del Batlle). O sia que, se'ns donarà la subvenció (SI AGRADA LA REVISTA) una vegada que hagi passat per la "CENSURA".

Com a mitjà de comunicació ens hagués paregut millor que no se'ns hagués concedit la subvenció abans d'haver d'estar condicionats a l'hora d'expressar les idees de la manera que ens semblí més correcta, a nosaltres i als nostres col.laboradors.

Tanmateix amb subvenció o sense feim comptes seguir amb la mateixa línia, surti la revista amb més o manco planes. ■

Revista UDOL

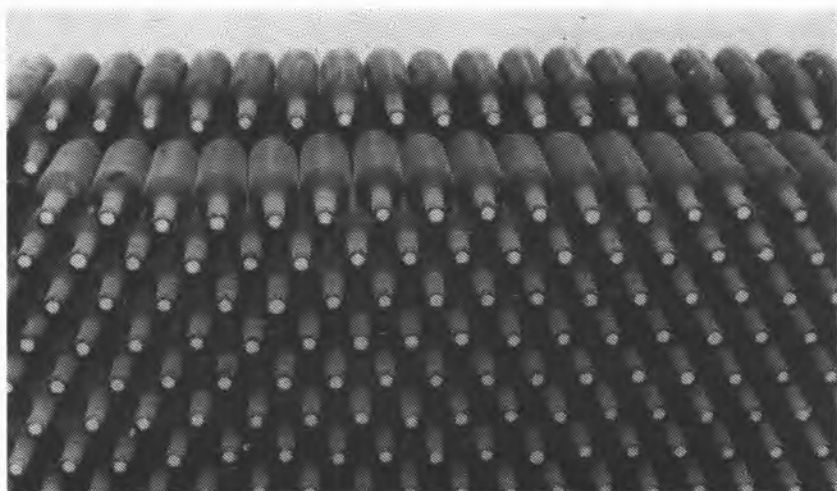
Denominacions d'origen (II)

Joan Oliva

Com ja diguérem al número anterior de la Revista dedicat a la Denominació d'origen Binissalem, Mallorca també gaudeix de la denominació específica Vins de la Terra-Pla i Llevant de Mallorca. Parlem-ne una mica.

Aquesta denominació fou creada aquest mateix any el dia 2 de Febrer i publicada en el Butlletí Oficial de la Comunitat Autònoma el següent 23 del mateix mes, ordre signada pel conseller d'Agricultura i Pesca, Pere J. Morey, entrant en vigor el dia posterior a la publicació, és a dir el 24 de Febrer.

A la comarca vitícola Pla i Llevant de Mallorca es poden acollir, amb la qualificació de Vins de la Terra, 18 termes municipals: Algaida, Ariany, Artà, Campos, Capdepera, Felanitx, Lluçmajor, Manacor, Maria de la Salut, Montuïri, Muro, Petra, Sant Joan,

nom de Mallorca és molt més conegut.

La disposició que crea la Denominació Específica inclou també les característiques així com les varietats de raïms de la comarca del Pla i Llevant, el quadre següent ens dóna el resum:

sentants de la Conselleria d'Agricultura i del Ministeri a més de bon nombre de vinaters i bodeguers, es va prendre la determinació de proposar que en un futur més o manco pròxim fossin admeses les varietats, també d'origen francès, ruby-Cabernet i mer-

TIPUS DE VINS	VARIETATS		GRAU ALCOHÒLIC MÍNIM
	Principals	Complementàries	
Blancs	Chardonnay		10°
	Prensal		10°
	Macabeo		
	Parellada		
Rosats	Callet	Monastrell	10'5°
	Tempranillo	Fogoneu	
	Cabernet Sauvignon		
	Mantonegro		
Negres	Callet	Monastrell	10'5°
	Tempranillo	Fogoneu	
	Cabernet Sauvignon		
	Mantonegro		

Sant Llorenç, Santa Margarida, Sineu, Vilafranca i naturalment... Porreres.

La principal avantatge que suposa la creació de la Denominació, és que els bodeguers podran posar el nom de Mallorca a les seves etiquetes com a signe de qualitat, deixant a part la denominació genèrica de Vins de Taula de Balears. A més, arreu del món el

Com es pot veure és una combinació de ceps autòctons (Callet, Fogoneu, Mantonegro i Prensal) altres d'origen peninsular, i dos ceps de qualitat d'origen francès (Chardonnay i Cabernet Sauvignon).

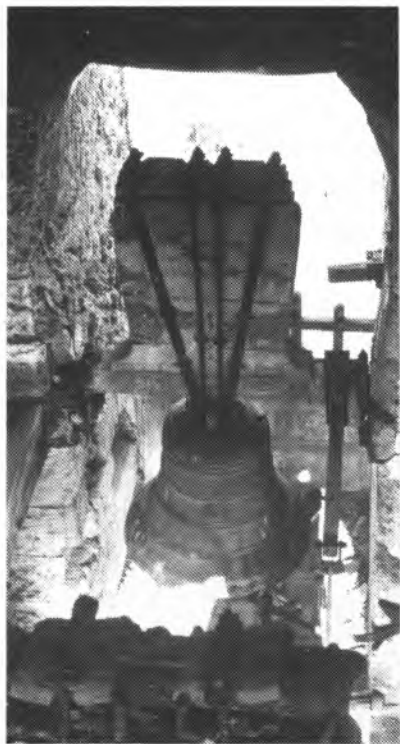
A una de les darreres cates celebrades per l'Obra Social de la Caixa de Pensions, i amb presència de repre-

lot per a vins negres.

Actualment es troben acollides a la Denominació Vins de la Terra-Pla i Llevant de Mallorca quatre bodegues:

Vins Miquel Oliver de Petra, Vins Trevin de Manacor, Vins Armero-Adrover de Felanitx i Bodegues Jaume Mesquida de Porreres. ■

El toc de batallades

Jo diria que les campanes, sobretot les que tocaren de mort i de festa durant la segona República, en temps de la Guerra Civil o durant el franquisme, i encara més les campanes que escoltaren els nostres joglars, el rector Campins o els fabricants d'aiguardent del segle passats, han marcat el solc del temps dins la nostra comunitat porrerenca. Elles, les campanes, serenes i diligents, allà dalt, entre el cel i la terra, unint Déu (la Gran Paraula), al trontollós parlar dels homes, vigilen els moviments del poble, li parlen al cor, a la consciència religiosa i li aconsellen començar i acabar la tasca. Ésser campana vol dir alçada, obediència, avís, exhortació, congregació davant l'altar, alegria... emperò, especialment, estructura del temps.

El llenguatge de les campanes és superior a qualsevol altre discurs. Ningú, individualment encara que fos Ramon Llull, el Rei o el Batle, poden dir coses tan escometens i històriques, amb tanta d'autoritat i mesura, que les campanes. Ja no hi

ha per un poble com el nostre, lectura més avinent ni consell més escoltívol, que la conversa de les campanes. Elles moven l'esperit, els sentiments, les passions i projectes perquè van davant el temps, en són el seu profeta i contribueixen a la inauguració dels actes col·lectius ¿quantes coses ens han dit Na Maria, N'Antònia, Na Bàrbara o Na Isabel Maria? ¿No són elles els centinel·les que duen la llanterna del caminar del nostre poble? ja no hi ha gall ni tambor o corneta més sublim dins el silenci de l'alba.

Emperò, a Porreres, en despertar l'alba, hi compareixia una renglera de tocs especials, lents i repetits de la campana grossa. Ho recorda Joan Julià a **Porreres. coses d'altre temps**. Em referesc al toc de **batallades** que durava mitja hora i que a l'estiu començava a les quatre (hora vella), a la primavera i tardor a les quatre i mitja, i, a l'hivern, a les cinc.

El mot "batallada", segons Alcover-Moll, significa el cop del batall a la campana i so que aqueix cop produeix, la batallada pot esclafir a l'hora del toc de queda, a l'ofici major, o al moment de tocar l'Avemària. Ara bé, pels porrerencs, i no sé si per algun altre poble de les Illes Balears o la mediterrània, la paraula "batallades", tenia un sentit molt diferent de "repicada" o "repicades". "Batallades" era pels porrerencs entrats en anys, la mitja hora en què la campana grossa, Na Maria, transmetia, amb un llenguatge parasimoniós emperò d'obscura i potent ressonància, a tot el poble, el missatge d'un nou dia.

Pompeu Fabra no recull el terme "batallades", ni tampoc ho fa la Gran Enciclopèdia Catalana. Per això em sembla que estam davant un mot molt propi de la nostra parla del Pla de Mallorca, cosa que no vol dir que amb un altre nom o sense designació especial, el toc de què estic parlant

funcionàs de manera semblant a altres pobles. El que vull remarcar, no obstant, és la intencionalitat col·lectiva de Porreres en reservar un mot exclusiu pels senyals d'aquest gran rellotge despertador que era Na Maria, campana grossa de la nostra església parroquial de Sant Joan.

El toc de "batallades" forma part de la nostra psicologia, perquè banya de so anunciador la nostra orella condormida. Fou aquella veu que mica en mica, dolçament, ens tria de les regions del somni. Pens que el nostre subconscient guarda en les seves arrels el tremolor d'aquesta sonoritat dematinera, que tan bé ens convidava a missa primera o a posar-nos les espadnyes de mecànic i les varques de conrador. Les batallades, eren, també, allò que travessava la boira, trencava la fosca, obria el camí per dins la gelada i el fred ho saludava, gojosament, l'arribada a Mallorca del tord emigrant dins els primers rampells de l'alba. ■

Damià Duran

“El Club d’Atletisme Porreres”

G.B. i M

El “Club d’Atletisme Porreres” fou fundat l’any 1990 per un grup de pares i mares de nins i nines porrerencs, amb la intenció de que aquests joves atletes tinguessin uns mitjans adients per a poder-se entrenar i participar en les diferents curses i competicions atlètiques que es fan cada any arreu de la nostra illa. Això era degut a que aquests joves esportistes es limitaven a participar en el jocs escolars que duen a terme cada any les diferents escoles mallorquines, però a l’hora de voler dedicar-se més seriosament a l’esport es trobaven sense un entrenador i sense una organització o planificació que els hi permetés participar en les diferents competicions, amb un mínim de garanties d’èxit.

Així, de la mà del president de Club (primer fou Sebastià Mas i, actualment, Antoni Barceló) i de l’entrenador Salvador Domínguez, les joves promeses porrerencs de l’atletisme han pogut desenvolupar una tasca organitzada que els hi ha permès obtenir molts de triomfs arreu de Mallorca.

Actualment hi ha una trentena d’atletes que s’entrenen amb el “Club d’Atletisme Porreres”, dels quals la immensa majoria són nines. Això ens planteja una sèrie de qüestions: és que als nins els hi agrada menys l’atletisme que a les nines? Jo

diria que no; el que passa és que els esports organitzats plenament que existeixen i funcionen a Porreres són únicament a l’abast dels nins: futbol i bàsquet. Això fa que ells s’apunten majoritàriament al futbol i, en menor proporció, al bàsquet. En canvi, les nines que vulguin practicar seriosament un esport a la Vila tenen com a única alternativa l’atletisme. I és que, a Porreres, llevat de qualche intent esporàdic de formar equips femenins de bàsquet o voleibol, mai no ha funcionat l’esport femení. Això em duu a demanar a les nostres autoritats municipals que facin una reflexió sobre el tema i que solucionen el més

aviat possible aquesta discriminació; que es facin passes per a que l’esport femení tenguí cabuda a Porreres en les diferents modalitats i que, mentrestant, es doni més suport a l’atletisme. També full recordar que aquest esport no es limita únicament a les curses, sinó que (com tots sabem) hi ha altres modalitats atlètiques que ni tan sols es poden practicar a Porreres: salt d’alçada, llançament de disc, de pes, etc...

No estaria gens malament que d’aquí a uns anys existís al nostre poble una infraestructura que posàs a l’abast de tothom la pràctica de l’atletisme i de l’esport en general. ■

**BAR PUB
ES FAROLET**

L’Almoïna, 58 - PORRERES

Sabateria - Esparteria

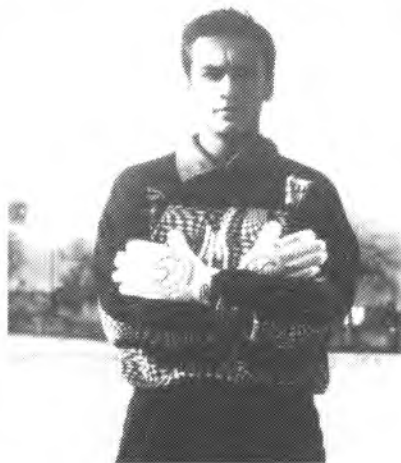
Maria Melià

Carrer l’Almoïna, 35 - Tel. 647421

PORRERES (Mallorca)

Joan Mestre: un porter amb futur

Joan Mestre, vestint la samarreta de la selecció balear

Jaume Cerdà

Joan Mestre és, sens dubte, un dels jugadors de futbol de Porreres que en els darrers anys ha experimentat una major progressió. Des de que va deixar la disciplina de la Unió Esportiva Porreres a l'edat de Cadet, ha jugat dues temporades a l'Espanya de Lluçmajor juvenil, a la categoria de 1ª Regional; arribant inclús a jugar amb el primer equip de 3ª divisió. Aquesta temporada ha canviat de club, de la mà de Joan Grau, entrenador en el qual en Joan té lligada fins ara la seva vida esportiva, recalant al Montuïri, que juga a la lliga autonòmica.

Però el millor que li ha succeït en aquest any ha estat la presència en tres cops a la selecció balear en categoria juvenil, per disputar el campionat nacional de seleccions. El 17 de març va ésser la primera vegada per jugar davant la selecció catalana a Barcelona; el 3 d'abril contra la selecció de Murcia, i el 22 d'abril va debutar com a porter titular en el Miquel Nadal davant la selecció catalana.

En Joan Mestre va fer les seves primeres passes en el futbol a l'escola en un campionat escolar, on curiosament jugava de davanter per després passar a la seva demarcació ha-

bitual, que és la de porter. Va continuar en l'equip benjamí del Porreres i en les demés categories fins a la Cadet. Quan tenia l'edat de juvenil va coincidir que no es feia equip en aquesta categoria a Porreres, i va recalcar a l'Espanya de Lluçmajor, on ha estat dues temporades per passar enguany al Montuïri, en la seva darrera temporada com a juvenil.

Per arribar on és, en Joan ha tingut que treballar dur, entrenant qua-

tre dies durant la setmana. Ara, malgrat jugar amb l'equip juvenil del Montuïri entrena amb el primer equip que milita a la 3ª divisió, de la mà de Garcia Mallo i de Miquel Magaña, entrenador del Montuïri i ex-porter de la Unió Esportiva Porreres.

Per a properes temporades no li mancaren ofertes de diferents equips, però mentrestant té un lloc assegurat a l'equip montuïrer. ■

Als meus pares

Als meus entrenadors

Als meus dirigents

Sé que tots m'estimau. Tots ho demostrau permanentment, en cada acte, en cada lloc i en cada relació que ens neix. Però, per aquest amor que sentiu cap a mi i pel que jo sen cap a vosaltres, vull que em doneu la possibilitat de ser lliure, de créixer de la manera més pura i lliure d'obligacions. Deixau-me jugar amb alegria, deixau-me ser el nin que a mi m'agrada.

No vulgueu que assoleixi coses que tal vegada siguin importants, però per a un altre moment, i que cercar-les ara representaria perdre'n d'altres que consider avui importants. Deixau-me viure l'edat que tenc, sols és una vegada a la vida.m

No planifiqueu tant la meva vida, ni el que fa a mi mateix. No desesperau per les meves derrotes i, menys encara, no us sentiu derrotats, atès que el dolor que em produeix perdre, finalitza segons després del lament i ja ni me'n record, quan torn a sentir l'alegria per jugar i se encara un nin.

No cerqueu victòries a través meu. No vulgueu fer-me con varèu ser o no varèu poder ser. No hi perdeu el temps, som un nin i vull

ser-ho.

A vosaltres, pares, us deman que escolliu un club on enviar-me, si és possible, que m'agradi i tenguí un professor que em prepari per ésser algun dia un bon jugador, però no avui, que vull fer el que sent, m'agrada i puc. No vulgueu que sigui un al.lot gran, sinó que sigui un bon al.lot.

Sé el que patiu al camp quan estic jugant, però no m'agrada que sigui així, perquè, en aquest moments som feliç, estic jugant; i pareix, des de dins, que competiu per nosaltres, que hi ha gelosia entre els pares, que sofriu pel triomf que no arriba, o per un moviment esperat i oportú que no puc realitzar. Però si em donàssiu temps i entenguéssiu que això ara ha de ser així i que en l'esport, com en la vida tot té el seu temps, segurament un dia podria realitzar-los.

Per favor, deixeu que jugui sense pressions, senses reptes, sense tantes correccions, sense la trista realitat de veure que us barallau per mi.

Per favor, deixau que jugui sol, deixau que em diverteixi, deixau que sigui feliç. Som un nin, no ho oblideu. Som un nin... per una sola vegada en la vida. ■

Atentament,

El Mini-basquetbolista desconegut

Porreres, ahir i avui

L'evolució urbanística de Porreres

Encara que no ho sembli, aquestes dues fotografies corresponen al mateix indret de Porreres: el Pou Nou. A una d'elles es pot contemplar la comitiva de carros carregats

de gent que anava a treballar a la construcció de la carretera de Monttission. A l'altra, la mateixa perspectiva fa pocs anys.

La qüestió consisteix en saber si

la mula del 54 trobaria, avui, el revolt que l'hauria de conduir envers el camí del puig. Sempre en el cas que hagués sobreviscut a l'arribada del turisme massiu, a la mecanització del camp i al pas del temps. La mula, és clar. ■

R.F.

